

ZPRAVODAJ

WINTRŮV RAKOVNÍK 2017

DIVADLO, OHEŇ A KOUŘ. ZAŽEHNĚME DISKUSI

Bylo kolem šesté hodiny večerní a z malé jiskry vzešel plamen. V levém zadním rohu střechy zpozorováno jest malé, mihotavé světélko. Drahně doby prve uplynulo, nežli skupinka mužů o spásu klenotu a chlouby se pokusila. Oheň ve stejnou chvíli hlášen jak hasičem při obchůzce, tak strážníkem z Poštovské ulice, následkem čehož v hasičské centrále zaregistrovali chybný kód v Morseově abecedě, z něhož nebylo možné odvodit, kde hoří. Shodou okolností valná většina hasičského sboru je tou dobou na pohřbu svého hrdinného kolegy. Požární hadice se mužům na střeše náhle prohýbá v rukách – klesá v ní tlak, jelikož nad jevištěm byl spuštěn kropicí mechanismus a otevřeny všechny hydranty v budově. V zásobárně vody na Karlově den před tím prasklo přírodní potrubí a v nádržích poklesla hladina. Zásoby vody se tenčí, netrvá dlouho a jsou vyčerpány úplně. Po půl hodině dorazí na hasičskou centrálu opakované hlášení o požáru – už je pozdě. Železnou oponu se podaří spustit jen částečně. Na místech, kde mají sedět diváci, nyní olizuje opěradla a čalounění oheň, jenž se kochá svým představením zmaru. Ozve se výbuch. Zbytekový plyn v potrubí explodoval. Do hlediště řítí se strop s obrovským lustrem. Silný vítr rodmýchává oheň. Národní divadlo má zářící, ohnivou korunu. Tak korunováno jest několikaleťte defilé slovanského vzednutí.

Avšak; Hej, Slované, nezoufejl! Už krejcar ke krejcaru se řadí, nové sbírky na kapličku se nám rojí. Síla, touha, vzdor a hrdost se tu pojí. Dříve na naše divadlo přispěl císař ze své pokladnice a sbírka byla jen symbolická metelice. Teď vskutku národ spojil úsilí, co jednou jsme měli, budeme mít v lepším balení! Celá císařská rodina hojně měšce dojí. Sbírký, bazary a charita je novou kulturou národa. I Báťuška car dává nám nemalý dar. Tak nějak události by glosoval, kdyby již přes dvacet let nebyl v pánu, Karel Havlíček Borovský.

A tak jsme si postavili nové Národní divadlo – lepší, větší a s esencí fluida výjimečnosti, které mu tento příběh dodává. Oheň a kouř budou už navždy nedílnou součástí české divadelní kultury, symbolem, jenž nás jako máloco kdy předtím i potom spojil a v nás samých vykfesal jiskry toho nejlep-

šího, z nichž vzešel oheň mocnější než ten z 12. srpna 1881.

Je tedy příznačné, že symbolem intelektuálního ovzduší stejně jako uměleckých kuloárů byl po léta tabákový kouř dýmající od žhavého jádra cigarety či dýmky – jádra nemálo podobného tomu, které zůstalo neuhášeno uvnitř dřevěného uhlí v měděném okapu Národního divadla. Nikotin získávaný inhalací tabákových zplodin prokazatelně podporuje myšlení a podobně jako kofein patří mezi stimulanty a zároveň má uvolňující účinky. Spojte si to s mytickou atmosférou kouřových efektů a bude zcela nabíledni, proč většina herců a divadelníků kouří. Nikdo nepochybňuje, že kouření (ne díky nikotinu, ale kvůli dalšímu škodlivým látkám uvolňujícím se při redoxní exotermní reakci) je životu nebezpečné, ale stejně tak by nikdo neměl zpochybňovat, že je dobrovolným rozhodnutím svobodného jedince, zdali bude kouřit, pokud svým konáním nebude ohrožovat svobody jiných.

Bylo by možné nekriticky napsat článek s titulkem: Divadelní kultura v ohrožení, v němž by čtenář, již po dočtení prvního odstavce zjistit, že ono ohrožení spočívá v repreších proti kuřácké vrstvě, které v české společnosti vyvolává rozpory jako málo co. Příznějme si otevřeně, že pokud chceme diskutovat čisté o problematice nikotinového opojení, vždy (doslova) zdravější a rozumnější argumenty budou dřímat odpůrci a bránit se společenskému osvození od kouření jako fenoménu by byla hloupost. Avšak diskuze o kouření v současných dobách informativního ruchu může se obohacena kontextem, jako je právě ať zdánlivě či reálné omezování práv a svobod, stát pro českou společnost vstupní branou pro diskuzi větší a významnější, otevírající stále ještě upozadované téma o vývoji pojmu svoboda v aktuálních okolnostech. Autor tedy dovoluje si ze své ponížené pozice apelovati, aby rozpory a diskuze o problematice kouření byly pouze mikroskopickými příklady snadno ztratitelnými se v argumentech hodnotnějších a pro otázky společenského vývoje závažnějších.

Vše ztěžuje skutečnost, že kouření jako fenomén doprovází lidstvo od počátku Novověku až do současnosti. Nejprve bylo měřítkem vyšší společenské vrstvy. Úsměvně řečeno;

to byla nejlepší reklama pro masové rozšíření. Plebejské obyvatelstvo dole v nekonečné snaze vyrovnat se těm nahoře začalo usilovat o tento zprofanovaný požitek původem z Nového světa. Poptávka byla vytvořena, nový trh založen a s čím dál snazším transatlantickým spojením se zvyšovala dostupnost a snižovala cena. Utvoření dělnické třídy v polovině 19. století díky výše uvedeným předpřipraveným okolnostem pak znamenalo boom pro definitivní zakořenění kuřiva ve společnosti a také rovnítko s problematikou alkoholismu, které se dnes naopak záměrně kvůli ekonomickým zájmům státu opomíjí. V 20. letech minulého století stává se součástí ženské emancipace společně se zkracováním sukní a vlasů. V letech třicátých se kouření mění doslova na módní záležitost, obdobně jakou je dnes boj proti němu. Ikoni-zace herecké a povšechně umělecké obce za pomoci veřejně publikovaných fotografií zapřičiňuje v obecném povědomí spojitost kouření s intelektuálním ovzduším. V 50. letech je kouření zcela integrální součástí evropsko-americké kultury napříč společností. Až od 60. let začínají se hojněji objevovat studie o škodlivosti a spojitosti s rakovinnotvornými procesy. Dnes jsme ve zlomovém bodu, kdy proti sobě stojí 60 let zdravotnických agitací a čtyři a půl století trvajících procesů prorůstání.

Neustále slyšíme, že doba je vzrušená a času je málo. Jenže doba byla vždy vzrušenou, ona to ani jinak neumí, a času bylo též vždy málo, neexistovalo totiž v dějinách údobí, kdy by lidstvo mělo pocit, že stíhá vše, co si vytýčilo. Proč tedy o tom právě dnes slyšíme ze všech stran? Protože informací na nás valí se tolik, že jejich celistvé vstřebání stává se nemožným a s pocitem neustálého dění zhuštěného do omezeného mediálního prostoru dostavuje se i neoddelitelný pocit zrychlení času. A právě v této lavině zanikají hlasy, které je potřeba slyšet, zaniká společenská diskuze tolik nezbytná pro zdravé formování svobody. A proč zrovna zde? A kde jinde? Copak kultura divadelní nebyla vždy jednou z hlavních nositelek pokrokové názorové žatvy a společenských diskuzí, cožpak právě divadelní přehlídka, na níž střetávají se lidé z různých míst, není nejvhodnějším místem pro smysluplnou debatu? A nikdo

z nás nepochybuje, že teď a tady vzrušená debata na téma represe kouření a zrušení kuřáren nastane.

A jak to všechno tedy souvisí s požárem Národního divadla? Stejně jako před necelými 140 lety kouř z požáru Zlaté kapličky nezakryl, že důležitějším než obviňování viníků je fakt, že Národní divadlo jakožto instituce je nutností pro re-identifikaci národa a jeho sebeuvědomění (vždyť nové sbírky začaly bezprostředně po katastrofě a za neuvěřitelné dva roky se již znovu otvíralo opět Smetanovou Libuší), stejně tak dnes by tabákový kouř neměl zakrýt skutečnost, že chtě nechtě se divadla bez kuřáren obejdou, a to hlavní, oč by nám všem mělo na místo handrkování jít, je hraní divadla a radost z něho.

Jednou snad tabákový průmysl opravdu zmizí a kuřárny předělané na rozličné místnosti nepřeborných účelů stanou se zapomenutými svědky jedné éry. Že si autor nyní protiřečí, a až zprvu nabádal k debatě, nyní obrací a za použití vyděračských emocionálních argumentů direktivně debatě zabráňuje? Vůbec ne. Musíme diskutovat, musíme se o tom bavit a rozebírat kontext (konec konců pro to pro vás otvíráme letošní anketu a proto pro její podnícení bylo rozepsáno tolik rozličných okolností) a v přídě nesouhlasu protestovat na příslušných instancích. Jen nesmíme zapomenout, že hlavní důvod, proč jsme se právě dnes a tady sešli, v té těsné a zavazující blízkosti prken, která znamenají svět, je divadlo samo a ne možnost zapálit si cigáro.

David Daenemark.

autor je diletant, repetent, kuřák a vyléčený pyroman

LEKTORSKÝ SBOR:

doc. Mgr. Milan Schejbal,

umělecký šéf a režisér Divadla A. Dvořáka
v Příbrami

PhDr. Milan Strotzer,

vedoucí Databáze českého amatérského
divadla a odborný pracovník NIPOS ARTAMA

MgA. Adam Doležal, Ph.D.,

režisér

PROGRAM

Čtvrtek 16. března 2017

10.00 – 12.30 hodin

Jan Drda, Petr Matoušek

DALSKABÁTY, HŘÍŠNÁ VES ANEB ZAPOMENUTÝ ČERT

Pohádková komedie na námět Jana Drdy.

Bazilišek benátský z.s. Benátky nad
Jizerou

19.00 – 21.30 hodin

Georges Feydeau

BROUK V HLAVĚ

Situační komedie sršící nespoutaným
humorem, ironií i osobitým šarmem.

Dobřichovická divadelní společnost z.s.
Dobřichovice

Pátek 17. března 2017

10.00 – 11.50 hodin

Jaroslav Havlíček, Ivan Rajmont,
Martin Velíšek

PETROLEJOVÉ LAMPY

Tragický příběh stárnoucí dívky Štěpy, žijící na
přelomu století v dusném prostředí českého
maloměsta.

Divadlo KoMa z.s. Praha

19.00 – 20.20 hodin

Pavel Kohout

DVĚ GORILY PROTI MAFII

Napínavá komedie se skoro sedmi vraždami,
s písněmi Jana Rejhona.

Divadelní soubor Jiřího Voskovce Sázava

Sobota 18. března 2017

10.00 – 12.10 hodin

Ludmila Ulická

RUSKÁ ZAVAŘENINA

Co je to za lidi aneb Višňový sad po sto letech.

Divadelní spolek TYL Říčany

15.00 – 16.00 hodin

George Feydeau

NEBOŽKA PANINA MATKA & JEŠTĚ JSME NEKAKALI

Dvě jednoaktovky z pera mistra frašek.

Bláznivá nedorozumění, svérázné postavičky
i překvapivá rozuzlení.

Divadýlko na dlani Mladá Boleslav

19.00 – 20.00 hodin a 20.15 – 21.15 hodin

Vítězslav Nezval, John Red

VALÉRIE A TÝDEN DIVŮ

Dark kabaret horror peep show podle
Vítězslava Nezvala.

Latrina Magika při V.A.D. Kladno

23.00 hodin

VYHLÁŠENÍ VÝSLEDKŮ

A ZAKONČENÍ PŘEHLÍDKY

